

فارسی

فضایل اعمال

مؤلف

شیخ الحدیث

حضرت مولانا محمد زکریا

نور اللہ مرقدہ

مترجم

محمد کریم صالح

سرشناسه	: محمد زکریا
عنوان و نام پدیدآور	: فضایل اعمال...محمد زکریا
مشخصات نشر	: نور
مشخصات ظاهری	: ۷۸۰صفحه
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰-۵۴-۶-۲
وضعیت فهرستویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: فضایل اعمال
موضوع	: احادیث اهل سنت
رده بندی کنگره	: ۹۲۳۵۴ آ/۱۱bp
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۷۶۴۸۲۱

عنوان: فضایل صدقات

مؤلف: مولانا محمد زکریا

مترجم: حافظ محمد کریم صالح

قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۰۰-۵۴-۶-۲

ناشر: نور

مرکز پخش: سروان کتابفروشی نور ۰۵۴ ۳۷۶ ۲۴ ۵۰۰

تربت جام کتابسرای عثمان غنی (رض) ۰۹۱۵۱۲۶۶۵۸۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست اجمالی

این کتاب شامل ۷ رساله است :

﴿ فهرست تفصیلی هر رساله در ابتدای آن قرار دارد ﴾

۳	پیش گفتار	☆☆☆
۵	مقدمه مترجم	☆☆☆
۹	فهرست مطالب	☆☆☆
۱۷	حکایات صحابه ﷺ	رساله اول
۲۳۳	فضایل قرآن	رساله دوم
۳۲۵	فضایل نماز	رساله سوم
۴۲۷	فضایل ذکر	رساله چهارم
۶۳۷	فضایل تبلیغ	رساله پنجم
۶۷۳	فضایل رمضان	رساله ششم
۷۴۵	علت عقب ماندگی مسلمانان	رساله هفتم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش گفتار از:

استاد محترم و وزیر گوار، حضرت مولانا محمد جمشید علی (دامت برکاته)
الحمد لله نحمده و نصلی علی رسوله الکریم.

این امر واضح و اظهر من الشمس است که زمین و آسمان و هر آنچه که در میان آنهاست، یعنی تمام مخلوقات و کاینات را الله ﷻ برای يك هدف و مقصود خاصی، فقط با اراده و قدرت خود به وجود آورده اند و در هر چیز، به هر اندازه صفت و خوبی وجود دارد؛ آنها از طرف خود مخلوقات نیستند؛ بلکه در هر چیز، هر آنچه که هست، فقط حکم الله ﷻ بوده که در آن قرار داده و عطا کرده است. و در آخر از همه، حضرت آدم ﷺ را با دست قدرت خود بوجود آورد و در بجا آوردن احکام و اوامر خود، جانشین قرار داده و به وجود آورده و در تمام کاینات، به تمامی فرشته های نورانی دستور داده تا ادب و احترام آدم ﷺ را بجای آورند تا ثابت شود که در تمامی کاینات و همه مخلوقات، مرتبه و مقام آدم ﷺ که مطابق منشأ خداوندی، خلافت و نیابت عطا کرده شده، از آن ملایکه، یعنی فرشته ها که مأمور به امور تکوینی هستند، افضل و برتر است.

برهمن اساس، در هر زمان، الله ﷻ انبیا ﷺ را می فرستاد که آن اقوام و امتهایی را که از مخلوق و ماحول متأثر شده و در شرك و کفر و فجور مبتلا شده اند، آنها را به وسیله دعوت الی الله به طرف ایمان و اعمال که وسیله کامیابی دنیا و آخرت است، دعوت دهند و در آخر، حضرت محمد ﷺ را بلا تفریق و بلا تقسیم بطرف تمام انسانها، و جنهای روی زمین و نسلهایی که تا قیامت می آیند، فرستاده اند.

و بنا بر ختم نبوت، امت آنحضرت ﷺ را از بین تمام امتها در عالم ارواح برای همین کار و هدف انتخاب فرموده، نایب و خلیفه خود قرار داده و فرستادند. تا زمانیکه این امت، این هدف و این کار را انجام می دادند رحمت، برکت و مدد الله ﷻ به همراه این امت بود. هنگامیکه بعد از يك مدت طولانی امت از این هدف خود دور شده بود، الله ﷻ دوباره این امت را برای بازگشتن به هدف اصلی خود و انجام دادن این کار مهم توفیق عنایت فرمودند و مولانا الیاس رحمه الله علیه را برای این امر

انتخاب فرمودند.

این نکته واضح و روشن است که انبیا علیهم السلام امتهای خود را بطرف وحدانیت و ربوبیت الله ﷻ و صفات او دعوت داده و با ترغیب دادن و شنواندن فضایل، امت را بطرف او امر الله ﷻ دعوت می دادند و بوسیله وعیدها آنها را از ارتکاب نواهی می ترساندند. ضرورت به این امر پیش آمد که از يك طرف، امت با فضایل آشنا شود و از طرف دیگر اهمیت و ضرورت محنت و مسئولیت امت هم معلوم شود. برای این هدف، کتابهای فضایل نوشته شده اند. رفته رفته چون این کار پیشرفت و ترقی کرد، ضرورت ترجمه نمودن به زبانهای مختلف هم پیش آمد. مشوره ای که از طرف حضرات (نظام الدین) شده، اجازه بعضی ترجمه ها داده شد؛ برای همین، ترجمه این رساله، به زبان فارسی شده است در این شکی نیست که ترجمه، معین و مفید است؛ لیکن تا جایی که تعلق محاورات است مهارت در آن هم، کار آسانی نیست. برای همین بعضی صفحات اصل عبارت اردورا شنیده و سپس ترجمه همان صفحه هم شنیده شد. ماشاء الله خیلی خوب ترجمه شده و در بعضی صفحات تك تك جمله ها را خواننده و ترجمه هر جمله شنیده شد؛ این راهم خیلی خوب یافتیم.

الله ﷻ این راهم مانند اصلش قبول فرمایند و هر چه بیشتر برای فایده حاصل کردن امت، سبب قرار دهند و وسیله ای برای رسیدن به هدف اصلی قرار دهند.

الله ﷻ مترجم عزیزم محمد کریم و تمام متعلقین او را به برکت این ترجمه، به همراه اجر و ثواب برای این کار، قبول فرمایند و استقامت عطا فرمایند. آمین

محمد جمشد علی غفرله

(مدرسه عربیه راثیونند)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمه مترجم

”من در بین شما دو گوهر گرانبهارا می گذارم، کتاب الله و سنت خود را“ (الحدیث)

برادر و خواهر مسلمان!

الله ﷻ را سپاس می گویم که از دریای بی کران رحمت خود، نعمت اسلام را بر قلوب ما ارزانی داشت و ما را از این نعمت ارزشمند خود بهره مند ساخت و تها راه شکر و سپاس این هدیه الهی، زندگی کردن در شاهراه سعادت است که الله ﷻ آنرا با احکام خود و طریق سنت نبوی مزین فرموده است؛ پس بکوشیم که چون رسول پاکش در زمره شکر گزاران راستین حضرتش باشیم.

لازم است که مسلمانان برای نجات از تاریکیهای دنیا و بندهای ابلیس لعین، حیل المتین الهی را چنگ زده و با شستن غبار دلهای خود، این گوهر قیمتی را سُفته و سراجة دل را پاک و تمیز نموده، تا اقامتگاه عظمت کلام الهی و احادیث گوهر بار رسول اکرم ﷺ باشد.

بعد از بعثت خاتم النبیین ﷺ علمای دلسوز و خادمان کوی حضرتش، عُمر خود را برای رساندن علوم قرآنی و احادیث صرف نمودند. در این زمانه حساس که ندای دلنشین اسلام می رود تا در سراسر عالم طنین انداز شود، این وارثان نبوی دلسوزانه به کتابت و تألیف و وعظ و ارشاد پرداخته اند. شیخ الحدیث مولانا محمد زکریا رحمه الله علیه از این جمع پرنور بودند که آثار و تألیفات زیادی دارند از جمله آنها میتوان به فضایل اعمال و فضایل صدقات و أَوْجَزُ الْمَسَائِلُ (کتاب چندین جلدی عربی) و غیره اشاره کرد.

نیاز شدید ملتها و اقوام مختلف به گوش دادن و شنیدن و استماع این فضایل، مشایخ و بزرگان را بر آن داشت تا این کتابها را از اصل اردو به زبانهای مختلف ترجمه کنند و عزیزان و مسلمانان فارسی زبان هم ازین امر مستثنی نیستند. مع الوصف مشایخ کرام پس از مشوره تجویز فرمودند که این امر هر چه زود تر صورت پذیرد.

لذا بنده حقیق با وجود این که صلاحیت آنرا ندارم، موظف شدم که خدمت کوچکی را به مسلمانان بکنم. لذا در سایه لطف و ارشادات استادان ارجمندی چون ”حضرت مولانا جمشید علی، حضرت مولانا نذر الرحمن، حضرت مولانا احسان الحق دست برهنه به ترجمه این کتاب را به زبان فارسی شروع کردم و اصرار دلسوزانه این حضرات بر این بود که حتی الامکان لفظ به لفظ در نهایت سهولت و آسانی ترجمه گردد؛ اگر چه بر این اقرار دارم که در وجود این حقیق توانایی قلم فرسایی

نمی باشد؛ اما سعی نمودم که بر تأکید ایشان عمل گردد.

و اهتمام شده است که این ترجمه، قابل استناد تمام فارسی زبانان در کشورهای ایران، افغانستان، تاجیکستان و دیگر جمهوریهای استقلال یافته آسیای میانه باشد.

لذا در ترجمه، از آوردن کلمات نامأنوس و غیر آشنا (مگر در جایی که معادل فارسی آن نبوده و یا ممکن بوده معنای اصلی را نرساند) خودداری شده است.

مطلب قابل ذکر این است که این کتاب در فضای دینی و روحانی و معنوی مدرسه عربیه راثیونڈ ترجمه شده که از راهنمایی و ارشادات استادان و بزرگان استفاده شده و بادت مبارک این حضرات پر نور گردیده است.

امید است که بنده حقیر توانسته باشم اثرات کلام شیخ الحدیث را به برکت محیط دعوت، در این ترجمه منتقل کرده باشم و از تمام خوانندگان و تشنگان این فضایل، برای تمام کسانی که در ترجمه این اثر خدمتی نموده اند استدثای دعای خیر دارم.

این امر مهم را یاد آور می شوم که تعلیم همیشگی فضایل در منازل باعث برکت و اجر اخروی و سعادت هر دوحیه می شود؛ خصوصاً بر هر مسلمان ضروری است که از مشاغل دنیا و از پست و مقام و تجارت و زن و فرزند برای مدتی فارغ شده و در راه الله ﷻ هجرت کند و از اثرات پرفیض و طریقه برحق نبوی بهره مند گردد و بعد از مجاهده، نور ایمان را در دل خود تقویت نموده تا در هر سفر روشنگر راهشان باشد.

در پایان از خوانندگان عزیز و ارجمند استعا دارم که از نظرات اصلاحی خویش این حقیر را مطلع سازند تا ان شاء الله در چاپهای بعدی مورد استفاده قرار گیرند.

محتاج دعا:

محفد کریم صالح عفی الله عنه

فارسی

حکایات صحابہ رضی

مؤلف

حضرت شیخ الحدیث

حضرت مولانا محمد زکریا

نور اللہ مرقدہ

مترجم

محمد کریم صالح

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست اجمالی حکایات صحابه

- باب اول: تحمّل سختیها و مشقتها بخاطر دین..... ۱۷
- باب دوم: خوف و ترس از الله ﷻ..... ۳۶
- باب سوم: زهد و فقر صحابه کرام ﷺ..... ۵۶
- باب چهارم: تقوای صحابه ﷺ..... ۶۹
- باب پنجم: شوق نماز و خشوع و خضوع در آن..... ۷۶
- باب ششم: همدردی و انفاق در راه الله ﷻ..... ۸۸
- باب هفتم: شجاعت، دلیری و اشتیاق مرگ..... ۹۹
- باب هشتم: تلاش علمی صحابه ﷺ..... ۱۱۷
- باب نهم: فرمانبرداری از رسول الله ﷺ..... ۱۳۷
- باب دهم: احساسات دینی زنان..... ۱۴۷
- باب یازدهم: احساسات دینی کودکان..... ۱۹۰
- باب دوازدهم: محبت صحابه ﷺ، با رسول الله ﷺ..... ۲۱۱
- خاتمه: وظیفه مسلمانان نسبت به صحابه کرام ﷺ..... ۲۲۹

فهرست مطالب

۱۵	..... مقدمه مؤلف
۱۷	..... باب اول: تحمّل سختیها و مشقتها به خاطر دین
۱۷	..... واقعه سفر رسول الله ﷺ به سوی طائف
۲۰	..... واقعه شهادت حضرت انس بن نضر ؓ
۲۱	..... صلح حدیبیه و واقعه ابو جندل و ابو بصیر رضی الله عنهما
۲۳	..... اسلام آوردن حضرت بلال حبشی ؓ و مصائب او
۲۵	..... اسلام آوردن حضرت ابوذر غفاری ؓ
۲۷	..... حضرت خباب بن اَرت ؓ و تحمّل شکنجه
۲۸	..... داستان حضرت عمار بن یاسر رضی الله عنهما
۲۹	..... اسلام آوردن حضرت صهیب ؓ
۳۰	..... داستان حضرت عمر ؓ
۳۲	..... هجرت مسلمانان به حبشه و محاصره شدن در شعب ابی طالب
۳۶	..... باب دوم: خوف و ترس از الله ﷻ
۳۷	..... عمل آنحضرت ﷺ هنگام طوفان و وزش باد شدید
۳۷	..... عمل حضرت انس ؓ هنگام تارک شدن روز
۳۸	..... عمل آنحضرت ﷺ هنگام خوردن خورشید گرفتگی
۳۸	..... گریه کردن رسول الله ﷺ در تمام شب
۳۹	..... ترس حضرت ابوبکر ؓ از الله ﷻ
۴۰	..... حالت حضرت عمر ؓ
۴۲	..... نصیحت حضرت ابن عباس رضی الله عنهما
۴۳	..... گذر بر قریه قوم نمود در سفر تبوک
۴۴	..... نرفتن حضرت کعب ؓ در غزوه تبوک و توبه او
۵۱	..... هشدار دادن آنحضرت ﷺ صحابه را بر خنده و تأکید بر یاد آوری مرگ
۵۱	..... ترس حضرت حنظله ؓ از نفاق
۵۳	..... دیگر احوال متفرقه درباره خوف از الله ﷻ
۵۶	..... باب سوم: زهد و فقر صحابه کرام ؓ
۵۶	..... رسول الله ﷺ تلاشیدن کوهها را نپذیرفتند
۵۷	..... حالات زندگی آنحضرت ﷺ و هشدار دادنش بر طلب وسعت
۵۹	..... حالت حضرت ابوهریره ؓ در گرسنگی

- ۶۰..... حقوق حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه از بیت المال
- ۶۱..... حقوق حضرت عمر رضی الله عنه از بیت المال
- ۶۲..... قرض گرفتن حضرت بلال رضی الله عنه برای آنحضرت صلی الله علیه و آله از یک مشرک
- ۶۵..... حضرت ابوهیره رضی الله عنه و پرسیدن مسئله در وقت گرسنگی
- ۶۶..... پرسیدن آنحضرت صلی الله علیه و آله از صحابه رضی الله عنهم در مورد دو شخص
- ۶۷..... آمدن فقر بر کسی که با رسول الله صلی الله علیه و آله محبت داشته باشد
- ۶۷..... گرسنگی در سرایة العنبر
- ۶۹..... باب چهارم تقوای صحابه کرام رضی الله عنهم
- ۶۹..... برگشتن آنحضرت صلی الله علیه و آله از یک جنازه و دعوت یک زن
- ۷۰..... بیدار بودن آنحضرت صلی الله علیه و آله تمام شب از ترس خرمای صدقه
- ۷۰..... استفراغ کردن حضرت ابوبکر رضی الله عنه از خوراک یک کاهن
- ۷۱..... استفراغ نمودن حضرت عمر رضی الله عنه از شیر صدقه
- ۷۱..... وقف کردن حضرت ابوبکر رضی الله عنه باغ را بخاطر احتیاط
- ۷۲..... خشک کردن حضرت علی بن معبد نوشته هارا
- ۷۲..... گذر حضرت علی رضی الله عنه بر یک قبر
- ۷۳..... ارشاد رسول الله صلی الله علیه و آله در مورد قبول نشدن دعای کسی که خوردن و آشامیدنش حرام باشد
- ۷۵..... منع حضرت عمر رضی الله عنه همسرش را از وزن نمودن مشک
- ۷۵..... حاکم نکردن حضرت عمر بن عبد العزیز شخصی را که قبلاً از طرف حجاج حاکم شده بود
- ۷۶..... باب پنجم: شوق و اشتیاق نماز و خشوع و خضوع در آن
- ۷۶..... ارشاد الله تعالی در مورد نوافل گزار
- ۷۷..... نماز خواندن آنحضرت صلی الله علیه و آله در تمام شب
- ۷۷..... خواندن آنحضرت صلی الله علیه و آله در چهار رکعت نفل شش جز از قرآن مجید
- ۷۸..... نماز حضرت ابوبکر رضی الله عنه، حضرت ابن زبیر رضی الله عنه، حضرت علی رضی الله عنه
- ۸۰..... نگهبانی یک مهاجر و یک انصاری رضی الله عنهما و تیر خوردن انصاری در نماز
- ۸۱..... وقف کردن ابو طلحه رضی الله عنه باغ را به خاطر متوجه شدن به طرف آن در نماز
- ۸۲..... معالجه نکردن حضرت ابن عباس رضی الله عنهما چشم خود را بخاطر نماز
- ۸۳..... بستن فوری صحابه کرام رضی الله عنهم دکانها را در وقت نماز
- ۸۴..... نماز خواندن حضرت حُیَیْب رضی الله عنه هنگام شهادت/ شهید شدن حضرت زید و عاصم رضی الله عنهما
- ۸۷..... کمک گرفتن از نماز برای کسب رفاقت آنحضرت صلی الله علیه و آله در جنت
- ۸۸..... باب ششم: ایثار، همدردی و انفاق در راه الله تعالی

- ۸۸ ..... خاموش کردن چراغ بخاطر مبهمان
- ۸۹ ..... خاموش کردن چراغ برای روزه دار
- ۸۹ ..... دادن بهترین شتر برای زکات
- ۹۰ ..... رقابت حضرت حضرت ابو بکر و حضرت عمر رضی الله عنهما در دادن صدقه
- ۹۱ ..... ایشار صحابه رضی الله عنهم در تشنگی موت
- ۹۲ ..... کفن حضرت حمزه رضی الله عنه
- ۹۳ ..... دست به دست گشتن يك كَلْبَة گوسفند تا هفت خانه
- ۹۳ ..... بردن حضرت عمر رضی الله عنه همسرش را برای پرستاری زنی که در حال زایمان بود
- ۹۵ ..... وقف کردن ابوطلحه رضی الله عنه باغ خویش را
- ۹۶ ..... تنبیه نمودن ابوذر رضی الله عنه خادم خود را
- ۹۸ ..... سخاوت حضرت جعفر رضی الله عنه
- ۹۹ ..... باب هفتم: شجاعت، دلیری و شوق شهادت
- ۱۰۰ ..... دعای حضرت ابن جحش و حضرت سعد رضی الله عنهما
- ۱۰۱ ..... شجاعت حضرت علی رضی الله عنه در جنگ احد
- ۱۰۲ ..... شهادت حضرت حنظله رضی الله عنه
- ۱۰۲ ..... عمرو بن جموح رضی الله عنه و آرزوی شهادت
- ۱۰۳ ..... شهادت حضرت مصعب بن عمیر رضی الله عنه
- ۱۰۴ ..... نامه حضرت سعد رضی الله عنه در جنگ قادسیه
- ۱۰۶ ..... شهادت حضرت وهب بن قیس در میدان احد
- ۱۰۷ ..... جنگ یرمعونه
- ۱۰۹ ..... گفته حضرت عمیر رضی الله عنه که خوردن خرما، زندگی طولانی است
- ۱۰۹ ..... هجرت حضرت عمر رضی الله عنه
- ۱۱۰ ..... واقعه جنگ مونه
- ۱۱۳ ..... گفتگوی سعید بن جبیر و حجاج بن یوسف
- ۱۱۷ ..... باب هشتم: تلاش و شوق علمی صحابه کرام رضی الله عنهم
- ۱۱۸ ..... اسامی گروهی از صحابه رضی الله عنهم که فتوی می دادند
- ۱۱۸ ..... آتش زدن حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه مجموعه ای از یاد داشتهای خود را
- ۱۱۹ ..... تبلیغ حضرت معصب بن عمیر رضی الله عنه
- ۱۲۰ ..... حلقه درس ابی بن کعب رضی الله عنه
- ۱۲۱ ..... توجه و کنجکاوای حضرت حذیفه رضی الله عنه در مورد فتنه ها

- حضرت ابوهریره رضی الله عنه و حفظ احادیث ۱۲۳
- قتل مسیلمه و جمع آوری قرآن ۱۲۵
- احتیاط حضرت ابن مسعود رضی الله عنه در روایت حدیث ۱۲۶
- رفتن حضرت ابودرداء رضی الله عنه نزد شخصی برای شنیدن يك حدیث ۱۲۸
- رفتن حضرت ابن عباس رضی الله عنهما نزد يك انصاری رضی الله عنه برای کسب علم ۱۲۹
- کارنامه علمی علمای صحابه رضی الله عنهم و بزرگان ۱۳۰
- باب نهم: فرمانبرداری از آنحضرت صلی الله علیه و آله و امثال حکم او ۱۳۸
- سوزاندن حضرت عبدالله بن عمرو رضی الله عنه چادر را ۱۳۸
- منهدم کردن انصاری منزل خود را ۱۳۹
- بایین آوردن صحابه کرام رضی الله عنهم چادرهای قمر رنگ را ۱۴۰
- کوتاه کردن حضرت وائل رضی الله عنه موهایش را از شنیدن کلمه ذباب ۱۴۱
- عادت حضرت سهیل بن خنظله رضی الله عنه و کوتاه کردن حضرت خزیمه رضی الله عنه موهای خود را ۱۴۲
- حرف نزدن حضرت ابن عمر رضی الله عنهما با فرزندش ۱۴۲
- سؤال کردن شخصی از حضرت ابن عمر رضی الله عنهما که نماز قصر در قرآن بیان نشده است ۱۴۵
- صحبت نکردن حضرت ابن مفضل رضی الله عنه با برادر زاده خود به خاطر پرتاب سنگریزه ۱۴۴
- عهد کردن حضرت حکیم بن خزام رضی الله عنه برای ترك سؤال ۱۴۵
- رفتن حضرت حذیفه رضی الله عنه برای معلوم کردن احوال کفار ۱۴۵
- باب دهم: احساسات دینی زنان ۱۴۷
- تسبیحات حضرت فاطمه رضی الله عنها ۱۴۷
- صدقه دادن ام المؤمنین حضرت عائشه رضی الله عنها ۱۴۹
- منع کردن ابن زبیر رضی الله عنه حضرت عائشه رضی الله عنها را از صدقه ۱۵۰
- حالات ام المؤمنین حضرت عائشه رضی الله عنها از خوف خدا ۱۵۱
- دعای شوهر حضرت ام سلمه رضی الله عنها و هجرت او ۱۵۳
- شرکت ام زیاد رضی الله عنها با چند زن دیگر در جنگ خیبر ۱۵۴
- آرزوی حضرت ام حرام رضی الله عنها برای شرکت در غزوة البحر ۱۵۴
- عمل ام سلیم رضی الله عنها بر وفات فرزندش ۱۵۵
- منع نمودن ام حبیبه رضی الله عنها پدر خود را از نشستن بر بستر آنحضرت صلی الله علیه و آله ۱۵۶
- بیان کردن حضرت زینب رضی الله عنها پاکی حضرت عائشه رضی الله عنها را در حادثه افک ۱۵۸
- شرکت حضرت خنساء رضی الله عنها همراه با چهار پسرش در جنگ ۱۶۰
- قتل يك يهودی بدست حضرت صفیه رضی الله عنها ۱۶۱

- سؤال کردن حضرت اسماء، رضی الله عنها درباه اجر زنان ۱۶۲
- اسلام آوردن حضرت امّ عماره و شرکت او در جنگ ۱۶۴
- اسلام حضرت امّ حکیم، رضی الله عنها و شرکت او در جنگ ۱۶۶
- شهادت حضرت سمیه، رضی الله عنها ۱۶۷
- زندگی حضرت اسماء، رضی الله عنها دختر ابو بکر صدیق رضی الله عنه و تنگدستی او ۱۶۸
- پردن حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه تمام دارایی خود را هنگام هجرت و اطمینان ۱۶۹
- دادن حضرت اسماء، رضی الله عنها به جَدّ خود ۱۶۹
- سخاوت حضرت اسماء، رضی الله عنها ۱۷۰
- هجرت حضرت زینب، رضی الله عنها دختر آنحضرت صلی الله علیه و آله (و وفات ایشان) ۱۷۰
- غیرت دینی حضرت زُئْبَع بنت مُقَوِّذ، رضی الله عنها ۱۷۲
- ازواج مطهرات رسول الله صلی الله علیه و آله ۱۷۳
- امّ المؤمنین حضرت خدیجه، رضی الله عنها ۱۷۳
- امّ المؤمنین حضرت سوده، رضی الله عنها ۱۷۴
- امّ المؤمنین حضرت عائشه صدیقہ، رضی الله عنها ۱۷۵
- امّ المؤمنین حضرت حفصه، رضی الله عنها ۱۷۶
- امّ المؤمنین حضرت زینب دختر خزیمه، رضی الله عنها ۱۷۷
- امّ المؤمنین حضرت امّ سلمه، رضی الله عنها ۱۷۸
- امّ المؤمنین حضرت زینب بنت جحش، رضی الله عنها ۱۷۹
- امّ المؤمنین حضرت جُوَیْرَه، رضی الله عنها ۱۸۰
- امّ المؤمنین حضرت امّ حبیبه، رضی الله عنها ۱۸۱
- امّ المؤمنین حضرت صفیه، رضی الله عنها ۱۸۲
- امّ المؤمنین حضرت میمونہ، رضی الله عنها ۱۸۳
- فرزندان رسول الله صلی الله علیه و آله ۱۸۵
- حضرت قاسم رضی الله عنه ۱۸۵
- حضرت عبد الله رضی الله عنه ۱۸۵
- حضرت ابراهیم رضی الله عنه ۱۸۶
- حضرت زینب، رضی الله عنها ۱۸۶
- حضرت رقیه، رضی الله عنها ۱۸۷
- حضرت امّ کلثوم، رضی الله عنها ۱۸۸
- حضرت فاطمه، رضی الله عنها ۱۸۹
- باب یازدهم: احساسات دینی کودکان ۱۹۱

- ۱۹۲ ..... وادار کردن بچه ها به روزه.....
- ۱۹۲ ..... احادیث حضرت عائشه رضى الله عنها و نزول آیه.....
- ۱۹۳ ..... شوق حضرت عمیر ؓ برای شرکت در جهاد.....
- ۱۹۳ ..... شرکت کردن مخفیانه حضرت عمیر ؓ در جنگ بدر.....
- ۱۹۴ ..... کشته شدن ابو جهل بدست دو بچه انصاری ؓ.....
- ۱۹۵ ..... زور آزمایی حضرت رافع و حضرت سمره بن جندب رضى الله عنهما.....
- ۱۹۷ ..... مقدم داشتن حضرت زید ؓ بخاطر قرآن.....
- ۱۹۷ ..... وفات پدر حضرت ابو سعید خدری ؓ.....
- ۱۹۸ ..... دوندگی حضرت سلمه بن اکوع ؓ بسوی "غابه".....
- ۲۰۰ ..... جنگ بدر و شوق حضرت یزاع ؓ برای شرکت در آن.....
- ۲۰۱ ..... رفتار حضرت عبد الله ؓ با پدرش.....
- ۲۰۲ ..... شرکت حضرت جابر ؓ در خفراء الأندلس.....
- ۲۰۳ ..... دلیری حضرت عبد الله بن زبیر رضى الله عنهما در جنگ روم.....
- ۲۰۴ ..... یاد گرفتن حضرت عمرو بن سلمه ؓ قرآن مجید را در حالت کفر.....
- ۲۰۵ ..... زنجیر بستن ابن عباس رضى الله عنهما به پاهای غلامش.....
- ۲۰۵ ..... حفظ کردن ابن عباس رضى الله عنهما قرآن را در کودکی.....
- ۲۰۶ ..... حضرت عبد الله بن عمرو بن عاص رضى الله عنهما و حفظ حدیث.....
- ۲۰۸ ..... حضرت زید بن ثابت ؓ و حفظ قرآن.....
- ۲۰۹ ..... مشغله علمی حضرت حسن ؓ در زمان کودکی.....
- ۲۱۰ ..... کار علمی حضرت حسین ؓ در کودکی.....
- ۲۱۲ ..... باب دوازدهم: محبت صحابه کرام ؓ با رسول الله ﷺ.....
- ۲۱۲ ..... اعلام اسلام حضرت ابوبکر صدیق ؓ و تحفل مشقت.....
- ۲۱۴ ..... رنج و پربشانی حضرت عمر ؓ هنگام وفات رسول الله ﷺ.....
- ۲۱۶ ..... بی قراری يك زن برای خبر گیری از رسول الله ﷺ.....
- ۲۱۷ ..... طرز عمل حضرت ابوبکر صدیق ؓ، حضرت مغیره ؓ و صحابه کرام ؓ.....
- ۲۲۰ ..... در حدیسه نوشیدن خون رسول الله ﷺ توسط حضرت ابن زبیر رضى الله عنهما.....
- ۲۲۰ ..... نوشیدن خون رسول الله ﷺ توسط حضرت مالک بن سنان ؓ.....
- ۲۲۱ ..... انکار حضرت زید بن حارثه ؓ از رفتن به همراه پدر.....
- ۲۲۳ ..... عمل حضرت انس بن نضر ؓ در جنگ أحد.....
- ۲۲۳ ..... پیام حضرت سعد بن ربیع ؓ در جنگ أحد.....
- ۲۲۴ ..... مردن يك زن از دیدن قبر آنحضرت ﷺ.....
- ۲۲۴ ..... حکایات متفرقه از محبت صحابه کرام ؓ.....
- ۲۲۹ ..... وظیفه مسلمانان نسبت به صحابه کرام ؓ و فضایل اجمالی ایشان.....

مقدمه مؤلف:

نحمده و نصلی و نسلم علی رسوله الکریم و آله و صحبه و اتباعه الحماده للددین
القیوم اما بعد:

در سال ۱۳۵۳ هـ ق. یکی از بندگان برگزیده الله ﷻ که محسن و مرتبی من به شمار می رود، امر کرد که حکایاتی از زندگی صحابه کرام رضی الله عندهم، مخصوصاً داستانهایی از احساسات دینی فرزندان و زنان صحابه، به صورت خلاصه و نمونه گرد آوری نمایم تا افرادی که به خواندن داستان علاقه مند هستند به جای اینکه وقتشان صرف یادگیری و گوش دادن به داستانهایی بی بنیاد، بیهوده و دروغین شود به مطالعه این داستانهایی مفید و جذاب روی آورند. این کار باعث رشد و ترقی آنها در دین خواهد شد؛ همچنین زنانی که در خانه هستند بجای تعریف کردن حکایات دروغین برای بچه های خود، این داستان ها را تعریف کنند تا در قلوب آنها عظمت و محبت صحابه کرام رضی الله عندهم ایجاد گردد و از این طریق به کارهای دینی رغبت و میل پیدا کنند.

انجام دادن این کار برای من بسیار ضروری بود؛ چون علاوه بر اینکه غرق احسانات و محنت های ایشان بودم، خشنودی چنین اشخاصی سبب فلاح و کامیابی در دو جهان می شود اما توقع نداشتیم تا وجود ناتوانیم این خدمت را مطابق میل و رضایت ایشان به انجام برسانیم. بنا بر این تا چهار سال به طور مکرر دستور ایشان را می شنیدم اما به خاطر عدم توانایی این کار، جر احساس شرمندگی چیز دیگری از دستم بر نمی آمد تا اینکه بالاخره در ماه صفر ۱۳۵۷ هـ ق. به خاطر یک بیماری، مدتی از کارهای فکری منع شدم؛ اینجا بود که به خاطر رسیدن این اوقات خالی را با این کار با برکت و مشارک پر نمایم؛ شاید این نوشته ها مورد پسند شما نباشند اما با این کار اوقات خالی من در بهترین و مشارک ترین کار صرف خواهد شد.

شکی نیست که داستانهایی؛ ولیا؛ الله این شایستگی را دارند که مورد تحقیق و بررسی قرار بگیرند و از آنها درس آموزنده گرفته شود، بالخصوص جماعت صحابه کرام رضی الله عندهم یعنی افرادی که الله ﷻ آنها را برای همراهی رسول الله ﷺ انتخاب نمود، از همه بیشتر شایسته پیروی هستند و علاوه بر این، یاد کردن از بندگان صالح و محبوب الله ﷻ موجب نزول رحمت های الهی می شود

سردار اولیای کرام، حضرت جنید بغدادی می فرماید: حکایات، لشکری از لشکرهای الله ﷻ هستند که از شنیدن آنها قلب مریدان قوت می گیرد؛ یکی پرسید دلیلی بر این مطلب وجود دارد؟ فرمود: بله، الله ﷻ فرموده: ﴿وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾ سوره مردآه ۱۲۰. ترجمه: "داستانها و قصه های پیامبران گذشته

را برای شما بیان می‌کنیم تا به سبب آن قلب شما را قوت داده و همچنین از آن قصه‌ها مطالبی واقعی بشما رسانیده که برای مسلمانان نیز بمنزله نصیحت و پند و اندرز می‌باشد.

در اینجا ذکر یک نکته بسیار ضروری است و آن اینکه احادیث رسول الله ﷺ یا حالات بزرگان و همچنین خواندن کتابهای موعظه یا نصیحت نباید با یک بار خواندن و شنیدن کنار گذاشته شوند؛ بلکه لازم است هر کس مطابق حالات و استعداد خود، بارها به مطالعه و بررسی آنها بپردازد.

ابو سلیمان دارانی که یکی از بزرگان دین است می‌فرماید: در مجلس واعظی حاضر شدم موعظه (واعظ) بر من بسیار اثر گذاشت اما بعد از پایان موعظه، اثر آن از بین رفت. دوباره به مجلس او حاضر شدم، این بار اثر آن، پس از اتمام موعظه تا رفتنم به خانه باقی ماند. بار سوم که شرکت کردم اثر آن در خانه نیز همراه من بود، اینجا بود که در خانه، آنچه از اسباب نافرمانی الله ﷺ وجود داشت همه را از بین بردم و راه الله ﷺ را اختیار نمودم.

در خواندن کتابهای دینی نیز عیناً همین وضعیت پیش می‌آید که با یک بار خواندن، آنهم به صورت سطحی و زود گذر، اثر خیلی کمی بر جای می‌گذارد؛ بنا بر این خواندن و مطالعه باید به صورت مداوم تکرار شود (تا اثرات خوبی برای همیشه حاصل گردد).

برای سهولت خوانندگان و تنوع مطالب، این موضوع را به دوازده باب و یک خاتمه تقسیم کرده ام:

□

باب اول: تحقل سختیها و مشقتها بخاطر دین.

باب دوم: خوف و ترس از الله ﷺ.

باب سوم: زهد و فقر صحابه کرام.

باب چهارم: تنوای صحابه.

باب پنجم: شوق نماز و خشوع و خضوع در آن.

باب ششم: همدردی و انفاق در راه الله ﷺ.

باب هفتم: شجاعت، دلیری و اشتیاق مرگ.

باب هشتم: تلاش علمی صحابه.

باب نهم: فرمانبرداری از رسول الله ﷺ.

باب دهم: احساسات دینی زنان.

باب یازدهم: احساسات دینی کودکان.

باب دوازدهم: محبت صحابه با رسول الله ﷺ.

خاتمه: وظیفه مسلمانان نسبت به صحابه کرام، و فضایل اجمالی ایشان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

باب اول

تحمل سختیها و مشقتها به خاطر دین

رنجها و مشقتهاى که حضرت رسول الله ﷺ و صحابه کرام ﷺ برای نشر و تبلیغ دین تحمل نمودند، برای افراد نالایقی مثل ما تحمل کردن آنها بجای خود، بلکه تصور و اراده آنها نیز دشوار است. کتابهای تاریخ از چنین وقایعی لبریز و پر هستند انجام دادن نمونه آنها بجای خود، ما حتی زحمت مطالعه و تفکر در حالات آنها را بخود نمی دهیم!!

در این باب چند واقعه بطور نمونه ذکر می کنیم، قبل از همه، واقعه ای را که مربوط به خود آنحضرت ﷺ است آغاز می کنیم، زیرا که ذکر آنحضرت ﷺ موجب خیر و برکت است.

واقعه سفر رسول الله ﷺ به سوی طائف

رسول الله ﷺ پس از بعثت، تا نه سال در مکه مکرمه تبلیغ می فرمودند و برای اصلاح و هدایت قوم خود کوشش می کردند. لیکن بجز عده بسیار کمی که مسلمان شده بودند و تعداد کمی از آنها که با وجود مسلمان نشدن، به آنحضرت ﷺ یاری می کردند، اکثریت کفار مکه آنحضرت ﷺ و یارانش را اذیت و آزار می دادند و مسخره می کردند و هر چه از دستشان بر می آمد کوناھی نمی کردند.

ابوطالب عموی آنحضرت ﷺ از آن اشخاص خوش قلب بود که با وجود مسلمان نشدنش به هر گونه که ممکن بود آنحضرت ﷺ را یاری می کرد. در سال دهم بعثت، هنگامی که ابوطالب وفات کرد، موقعیت بهتری برای کفار قریش جهت مخالفت با اسلام و آزار مسلمین فراهم گردید.

رسول الله ﷺ به امید اینکه در طائف عده زیادی از بنی ثیف سکونت دارند و اگر این قبیله مسلمان شود، مسلمانان از آزار مشرکین مکه رهایی خواهند یافت و بنیاد و اساس نشر دین محکم و استوار خواهد شد، به طائف تشریف بردند و با سه نفر از سرداران بلند پایه آنجا گفتگو نموده آنها را بسوی دین خدا دعوت دادند و از آنها تقاضای همکاری نمودند. ولی آنها به جای اینکه دعوت ایشان را قبول کنند یا حداقل طبق مهمان نوازی مشهور و معروف عرب از این مهمان تازه وارد پذیرایی کنند،

دعوتشان را رد کرده و با نهایت کم لطفی و بد اخلاقی برخورد کردند و به این هم راضی نشدند که آنحضرت ﷺ در آنجا کمی توقف نمایند، کسانی را که آنحضرت ﷺ، سردار و مردمی شریف تصور کرده و با این خیال که آنها افرادی فهمیده هستند با آنها گفتگو کردند یکی از آنها چنین گفت: عجب؟! خداوند تو را نبوت داده و فرستاده؟ دیگری گفت: آیا خداوند کسی دیگر به غیر از تو نداشت که او را به پیغمبری برگزیند؟ سومی گفت: من نمی خواهم با تو حرف بزنم زیرا اگر تو واقعاً همانطور که می گویی نبی هستی پس انکار کردن حرف تو خالی از مصیبت نیست و اگر ادعای تو دروغ است، پس من با چنین شخص دروغگویی نمی خواهم صحبت بکنم.

بعد از اینکه رسول الله ﷺ از این سه نفر ناامید شدند، خواستند با افراد دیگری نیز صحبت کنند؛ زیرا آنحضرت ﷺ کوه همت و پایداری بودند، ولی هیچکس قبول نکرد بلکه در عوض گفتند که فوراً از شهر ما بیرون شو و هر کجایی خواهی برو. رسول الله ﷺ هنگامی که از آنها بکلی مأیوس و ناامید شدند و تصمیم گرفتند برگردند، آنها نوجوانان شهر را پشت سر آنحضرت ﷺ به راه انداختند تا آنحضرت ﷺ را مسخره کنند، کف بزنند، سنگ پرتاب کنند هر چه توانستند کردند تا آنجا که کفشهای مبارک، به سبب جاری شدن خون رنگین شدند، رسول الله ﷺ با چنین وضعی (دلخراش) از آن شهر برگشتند.

در راه وقتی از شر آن شروران خلاصی یافتند به پیشگاه رب بی نیاز، چنین دعا کردند:

پروردگارا! من فقط به تو شکایت می کنم از ناتوانی و بی کسی ام و از ذلت خود در میان مردم، ای ارحم الراحمین! تویی پروردگار ناتوانان و تویی پروردگار من؛ تو مرا به چه کسی می سپاری؟ به بیگانه ای که از دیدن من ترشرو می شود یا به دشمنی که تو او را بر من قدرت داده ای؟ بار الها! اگر تو از من ناراض نیستی پس من هیچ باکی ندارم حفاظت تو برای من کافی است به طفیل آن نور

اَللّٰهُمَّ اِلَيْكَ اَسْكُوْ ضَعْفٌ قُوْتِيْ وَ قَلَّةٌ حِيَلْتِيْ
وَ هَوَانِيْ عَلَي النَّاسِ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ
اَنْتَ رَبُّ الْمُسْتَضْعِفِيْنَ وَ اَنْتَ رَبِّيْ اِلَى مَنْ
تَكَلِّمْنِيْ، اِلَى بَعِيْدٍ يَنْجِهْمُنِيْ اَمْ اِلَى عَدُوِّ
مَلِكْتَهُ اَمْرِيْ اِنْ لَّمْ يَكُنْ بِكَ عَلَيَّ غَضَبٌ فَلَا
اُبَالِيْ وَ لَكِنْ عَافَيْتَكَ هِيَ اَوْسَعُ لِيْ اَعُوْذُ
بِنُوْرٍ وَ جِهَتِ الَّذِيْ اَشْرَقَتْ لَهٗ الظُّلُمَاتُ وَ
صَلَّحَ عَلَيْهِ اَمْرُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ مِنْ اَنْ تَنْزِلَ
بِيْ غَضَبِكَ اَوْ يَحُلَّ عَلَيَّ سَخَطُكَ لَكَ الْعُنْيُ
حَتَّى تَرْضَى وَ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ اِلَّا بِكَ) نه سوره

این هنام گفت: و اختلاف الروایات فی الفاظ الدعاء، کما فی قره العیون.